

RAPORTY **i ANALIZY 3/2023**

SZCZYT NATO W WILNIE

Przygotował Dział Dokumentacji i Analiz
Reduty Dobrego Imienia

Warszawa, sierpień 2023

Szczyt NATO w Wilnie

Spis treści

Państwa członkowskie i historia NATO po upadku Związku Sowieckiego.....	2
NATO po upadku Związku Sowieckiego.....	3
Szczyt NATO w jakim celu?.....	5
36. Szczyt NATO w Wilnie.....	6
Nordyckie starania o członkostwo w NATO i wątek turecki	7
Państwa Dalekiego Wschodu na szczycie NATO.....	8
Szczyt NATO w kontekście Polski.....	9
Szczyt NATO, a sprawa Ukrainy.....	11
Podsumowanie Szczytu NATO w Wilnie.....	12
Szczyt NATO w Wilnie w opinii Reduty Dobrego Imienia.....	13
Załącznik nr 1 - Postanowienia Szczytu NATO w Wilnie.....	14
Załącznik nr 2 - Pełne podsumowanie szczytu NATO przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.....	25

Wstęp

W dniach 11-12 lipca 2023 roku odbył się w Wilnie 36. szczyt NATO. Tematy na nim poruszane były w znacznej mierze uwarunkowane wojną toczącą się od ponad roku na Ukrainie. W tej perspektywie warto przypomnieć sobie, czym jest i jak działa NATO, kiedy i dlaczego powstało, jakie państwa są jego członkami i jakie mają zobowiązania.

1. Państwa członkowskie i historia NATO do upadku Związku Sowieckiego:

NATO - North Atlantic Treaty Organisation (pol. Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego) jest to organizacja polityczno-wojskowa utworzona na mocy Traktatu północnoatlantyckiego, podpisanego 4 kwietnia 1949 roku. Nazwa odnosiła się do obszaru geograficznego, na którym leżały państwa wchodzące w skład tej organizacji. W chwili powołania głównym celem NATO była obrona przed atakiem ze strony Związku Sowieckiego i jego państw satelickich (sformalizowanych później w utworzony w 1955 roku Układ Warszawski).

Pierwszymi sygnatariuszami traktatu były:

1949 - Belgia, Dania, Francja, Holandia, Islandia, Kanada, Luksemburg, Norwegia, Portugalia, Stany Zjednoczone, Wielka Brytania i Włochy.

W kolejnych latach Sojusz był rozszerzany o kolejnych członków:

1952 - Grecja, Turcja

1955 - RFN

1982 – Hiszpania

1.1 NATO po upadku Związku Sowieckiego:

Po rozpadzie Związku Sowieckiego i Układu Warszawskiego celem NATO, w myśl hasła::

„Bezpieczeństwo naszego codziennego życia jest kluczem do dobrobytu”, głównym celem stało się zagwarantowanie wolności i bezpieczeństwa wszystkim jego członkom poprzez wszelkie polityczne i militarne środki.

Polityczne - NATO promuje demokrację, demokratyczne wartości i pozwala swoim członkom na konsultację i kooperację przy problemach z obroną i bezpieczeństwem, tak by je rozwiązać, budować zaufanie i na dłuższą metę zapobiegać konfliktom.

Militarnie – NATO jest zobowiązane do pokojowego rozwiązywania konfliktów. Jeśli dyplomatyczne wysiłki zawiodą, ma siłę wojskową by podjąć się operacji zarządzania kryzysami. Te są podejmowane poprzez wspólną klauzulę obrony traktatu NATO - Artykuł 5 traktatu Waszyngtońskiego, albo poprzez mandat Organizacji Narodów Zjednoczonych, samodzielnie bądź we współpracy z innymi państwami lub międzynarodowymi organizacjami.”¹

Po upadku Związku Sowieckiego do NATO wstąpiły kolejne państwa, w tym byli członkowie Układu Warszawskiego, jednak ich droga do Sojuszu nie była prosta. Na przykładzie Polski można zobaczyć, ile

¹ Za <https://www.nato.int/nato-welcome/index.html>

Security in our daily lives is key to our well-being. NATO's purpose is to guarantee the freedom and security of its members through political and military means.

POLITICAL - NATO promotes democratic values and enables members to consult and cooperate on defence and security-related issues to solve problems, build trust and, in the long run, prevent conflict.

MILITARY - NATO is committed to the peaceful resolution of disputes. If diplomatic efforts fail, it has the military power to undertake crisis-management operations. These are carried out under the collective defence clause of NATO's founding treaty - Article 5 of the Washington Treaty or under a United Nations mandate, alone or in cooperation with other countries and international organisations.

wysiłku było konieczne, by przystąpić do Sojuszu i jak wiele problemów musiano pokonać w tym celu – zwłaszcza na kierunku rosyjskim. Polska starała się o przyjęcie do NATO od wczesnych lat 90, skalę trudności dobrze obrazuje w swojej pracy Józef M. Fiszer² „Aby rozwiać obawy Sojuszu Północnoatlantyckiego przed reakcjami ze strony Rosji, Polska uzyskała zapewnienie w podpisanej przez prezydenta Jelcyna w Warszawie 24 sierpnia 1993 r. deklaracji polsko-rosyjskiej, że jej członkostwo w NATO nie narusza interesów Federacji Rosyjskiej. Co więcej, Jelcyn stwierdził wówczas, że Rosja nie będzie sprzeciwiała się wstąpieniu Polski do NATO, ale na drugi dzień strona rosyjska próbowała wykreślić te słowa z oficjalnego dokumentu podsumowującego wizytę Jelcyna w Warszawie. Na jego żądanie usunięty zapis miał być przywrócony. Ostatecznie sporny fragment został tylko ręcznie dopisany do dokumentu przez ministra Skubiszewskiego. Zaledwie miesiąc później Jelcyn wystosował tajny list do prezydenta Stanów Zjednoczonych, w którym kategorycznie przeciwstawił się idei rozszerzenia NATO na wschód.”

Z tego też powodu na konferencji ministrów obrony państw członkowskich NATO w Travemünde w październiku 1993 roku odroczono decyzję o przyjęciu nowych państw członkowskich. Jednak aby nie zostawiać z niczym państw chcących dołączyć do Sojuszu, amerykański sekretarz obrony Les Aspin ogłosił utworzenie inicjatywy – Partnerstwo dla Pokoju (PdP) – będącej umową o ograniczonej współpracy obronnej z postkomunistycznymi państwami Europy Środkowo-Wschodniej, która została podpisana podczas szczytu NATO w Brukseli w 1994 roku. W ciągu następnych lat, pomimo kolejnych sprzeciwów Rosji, finalnie doszło do zatwierdzenia rozszerzenia NATO na wschód podczas Szczytu NATO w Madrycie w 1996 roku. Polska, Czechy i Węgry podpisały dokumenty akcesyjne 16 grudnia 1997 roku. Ceremonia przyjęcia nowych państw do NATO odbyła się 12 marca 1999 roku.

W kolejnych latach lista państw należących do NATO poszerzała się. Państwa z byłego bloku wschodniego obawiały się, że Rosja będzie próbowała je na powrót w jakiejś formie sobie podporządkować i w przynależności do NATO widziały gwarancję własnego bezpieczeństwa i suwerenności. Były to następujące kraje:

1999 - Czechy, Polska, Węgry

2004 - Bułgaria, Estonia, Litwa, Łotwa, Rumunia, Słowacja, Słowenia

2009 - Albania, Chorwacja

2017 – Czarnogóra

² Józef M. Fiszer Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk Stanowisko Rosji i Niemiec wobec akcesji Polski do NATO

2020 - Macedonia Północna

2023 – Finlandia

Przyjęcie Finlandii w 2023 roku jest bezpośrednim skutkiem inwazji Rosji na Ukrainę. Przyjęcie Finlandii do Sojuszu podwoiło jego granicę z Rosją z około 1260 km (Estonia, Litwa, Łotwa, Polska, Norwegia) do około 2600 km. (ok. 1340 km granicy samej Finlandii³)

O akces do Sojuszu obecnie ubiega się Szwecja, która zgłosiła chęć przystąpienia w tym samym czasie co Finlandia, jednak nie otrzymała na to zgody od jednego z państw członkowskich – Turcji. Jednak na obecną chwilę przystąpienie Szwecji wydaje się być tylko kwestią czasu, wobec wydania zgody na jej dołączenie, którą zadeklarował prezydent Erdogan, na parę godzin przed omawianym przez nas szczytem NATO w Wilnie.⁴

2. Szczyty NATO – w jakim celu?

Szczyty NATO są spotkaniami członków Rady Północnoatlantyckiej (najważniejszy organ decyzyjny NATO) na najwyższym szczeblu – szefów państw lub rządów. Nie są to regularne spotkania – zazwyczaj dotyczą spraw niezwykle istotnych dla Sojuszu, takich jak zaproszenie nowych członków, wprowadzanie nowych strategii i polityki paktu oraz podejmowanie kluczowych decyzji w sprawach całego NATO. Dotychczas odbyło się 36 szczytów NATO, poprzednim, 35-tym był szczyt NATO w Madrycie w 2022 roku.

Wobec nieregularnego zwoływania Szczytów NATO, możemy zaobserwować bezpośrednią korelację pomiędzy ich częstotliwością a różnymi zdarzeniami na świecie. Do roku 1991 (upadek Związku Sowieckiego) odbyło się 12 szczytów NATO, z czego 5 z nich przypada na okres rozpadu ZSRS (od 1988 roku do 1991 roku). Od roku 1999 Szczyty NATO odbywały się praktycznie co roku, z ewentualnymi rocznymi przerwami, aż do rosyjskiego ataku na Ukrainę 24 lutego 2022 roku. Już 25 lutego zwołano 33 szczyt NATO, w formie wirtualnej, co nie miało nigdy wcześniej miejsca, a co pokazuje szybkość reakcji, jaką NATO jest w stanie wykazać, nawet przy ówczesnej liczbie 30 członków (obecnie 31). Szczyt ten zwołano na prośbę rządów Łotwy i Estonii. Na samym Szczycie sekretarz generalny NATO Jens Stoltenberg ogłosił, że na wschodniej flance NATO zostaną rozlokowane NATO Response Force.⁵ Ponadto przywódcy państw NATO potępiłi pełnoskalową rosyjską inwazję na Ukrainę i uznali ten fakt za

³ https://pl.wikipedia.org/wiki/Granica_fi%C5%84sko-rosyjska

⁴ <https://www.rp.pl/dyplomacja/art38723131-szwecja-juz-prawie-w-nato-turcja-zaskoczyla-wszystkich-i-wycofala-swoj-sprzeciw>

⁵ https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_192455.htm

najpoważniejsze zagrożenie dla bezpieczeństwa euroatlantyckiego⁶. Na koniec szczytu opublikowano też *Oświadczenie szefów państw i rządów NATO w sprawie ataku Rosji na Ukrainę*⁷

łącznie z wirtualnym szczytem NATO od początku rosyjskiej inwazji na Ukrainę odbyły się cztery szczyty NATO:

25 lutego 2022 – 33. Wirtualny Szczyt NATO 2022

24 marca 2022 – 34. Szczyt NATO w Brukseli

29 czerwca – 30 czerwca 2022 – 35. Szczyt NATO w Madrycie

11 lipca – 12 lipca 2023 – 36. Szczyt NATO w Wilnie

Wszystkie te szczyty bezpośrednio dotyczyły sytuacji na Ukrainie, jej możliwych konsekwencji oraz przeciwdziałaniu rosyjskiej agresji.

2.1 36. Szczyt NATO w Wilnie

Szczyt NATO w Wilnie odbył się w dniach 11–12 lipca 2023. Poza wszystkimi członkami NATO (w tym Finlandią, dla której był to pierwszy szczyt jako członka Sojuszu), na Szczyt zostali zaproszeni prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski, szefowie państw i rządów Australii, Japonii, Szwecji, Nowej Zelandii i Republiki Korei, przewodniczący Rady Europejskiej i przewodnicząca Komisji Europejskiej, a także ministrowie spraw zagranicznych Gruzji i Republiki Mołdawii oraz wiceminister spraw zagranicznych Bośni i Hercegowiny.

Warto wspomnieć też o doborze lokalizacji do przeprowadzenia tak ważnego wydarzenia, jakim jest Szczyt NATO. Wybranie na miejsce jego przeprowadzenia Wilna jest znaczące – stolicę Litwy od granicy z Królewcem (dawniej Obwodem Kaliningradzkim) dzieli około 180 km, a od granicy z Białorusią około 30 km. Pokazuje to pewność siebie NATO, jak i wsparcie dla państw bałtyckich. Są one członkami NATO od 2004 roku, a Rosja stanowi dla nich wielkie zagrożenie poprzez możliwości odcięcia ich od głównych sił Sojuszu atakiem na tak zwany „przesmyk suwalski”, który to scenariusz jest wymieniany jako jeden z najbardziej prawdopodobnych w ewentualnej wojnie rosyjsko – NATO-wskiej. Tym samym należy wspomnieć, iż przyjęcie Finlandii do Sojuszu znacznie zwiększyło możliwości strategiczne obrony państw bałtyckich – głównym zagrożeniem scenariusza zajęcia przez Rosję przesmyku suwalskiego, było

⁶

https://pl.wikipedia.org/wiki/Wirtualny_Szczyt_NATO_2022#CITEREFPress_conference_by_NATO_Secretary_General

⁷ https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_192489.htm

odcięcie od reszty sił NATO i zaopatrzenia sił wojskowych, które broniłyby Litwy, Łotwy i Estonii. W momencie dołączenia Finlandii zaopatrzenie i wsparcie tych jednostek przez Zatokę Fińską rozwiązuje ten problem – Helsinki od Tallina dzieli 86 km drogą morską.

2.2 Nordyckie starania o członkostwo w NATO i wątek turecki

Jedną z ważniejszych spraw, jaka została rozwiązana na tym Szczycie, była kwestia porozumienia pomiędzy prezydentem Turcji i premierem Szwecji w kluczowej kwestii akcesu Szwecji do NATO. Szwecja zadeklarowała chęć przystąpienia do Sojuszu w tym samym czasie co Finlandia (18 maja 2022 roku), co spotkało się ze sprzeciwem Turcji. Według analizy Ośrodka Studiów Wschodnich „Ankara wystąpiła wobec obu tych państw z daleko idącymi postulatami dotyczącymi walki z terroryzmem i zablokowała rozpoczęcie negocjacji. Podpisanie przez oba kraje i Turcję trójstronnego memorandum na szczycie NATO w Madrycie w czerwcu 2022 r. otworzyło drogę do zaproszenia obu państw do rozmów o politycznych, wojskowych, finansowych i prawnych warunkach członkostwa, podpisania protokołów umożliwiających akcesję i rozpoczęcia ich ratyfikacji przez sojuszników.”⁸ By uzyskać zgodę Turcji na dołączenie do NATO, Finlandia i Szwecja zobowiązały się do walki z dezinformacją i finansowaniem organizacji uznawanych przez Turcję za terrorystyczne. Chodziło tu o działalność diaspory kurdyjskiej, która jest w Szwecji duża i bardzo aktywna. Kurdowie nie mają własnego państwa, zamieszkują tereny należące do Turcji, Syrii, Iraku i Iranu, a ich dążenia do samostanowienia są postrzegane przez Turcję jako duży problem⁹. Choć obydwie skandynawskie państwa podjęły działania z tym związane, Ankara stwierdziła, iż wysiłki szwedzkiego rządu są niewystarczające, co zaowocowało nie wyrażeniem zgody wobec Szwecji na jej przystąpienie do Sojuszu. W marcu 2023 roku Turcja zgodziła się na rozdzielenie procesu akcesu Szwecji i Finlandii, umożliwiając dołączenie Helsinek do NATO. Do końca marca 2023 wszystkie dokumenty po stronie państw członkowskich zostały złożone i ratyfikowane, tak by umożliwić przyjęcie Finlandii do NATO. Warto zaznaczyć, iż Helsinki i Sztokholm chciały razem wejść do NATO, jednak na skutek innej sytuacji strategicznej (ponad 1300 km fińskiej granicy z Rosją), oraz na skutek tureckiego sprzeciwu wobec dołączenia Szwecji do NATO, Helsinki zdecydowały się na samodzielne dołączenie. Finalnie Finlandia dołączyła do NATO 4 kwietnia 2023 roku. Sprawa dołączenia Szwecji do NATO ucichła do czasu samego szczytu, gdzie odbyło się spotkanie pomiędzy prezydentem Turcji Recepem Tayyipem Erdoganem, premierem Szwecji Ulfem Kristerssonem, oraz sekretarzem generalnym NATO Jensem Stoltenbergiem, które zaowocowało porozumieniem w kwestii akcesji

⁸ <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2023-04-04/finlandia-trzydziestym-pierwszym-panstwem-czlonkowskim-nato>

⁹ <https://krytykapolityczna.pl/swiat/turcja-po-wojnie-w-ukrainie-rosja-syria-nato/>

Szwecji do Sojuszu, razem z kooperacją tych państw na płaszczyźnie antyterrorystycznej i gospodarczej. Warto dodać, że akces ten wpisuje się w inne działania Turcji w ostatnim czasie, noszące znamiona zwrotu w stronę Zachodu, do których możemy zaliczać:

- Zgodę dla Szwecji na dołączenie do NATO
- Turecką postawę wobec Grain Deal (Umowy zbożowej)
- Odesłanie do Ukrainy pięciu ukraińskich dowódców obrony Mariupola i Azowstali, w tym dowódcy Azowa, którzy wedle porozumień mieli zostać w Turcji do końca wojny. Rosja podniosła gwałtowny sprzeciw wobec tej tureckiej decyzji.¹⁰

Patrząc na te działania, możemy się spodziewać rychłego dołączenia Szwecji do NATO. Jest to niewątpliwie sukces Sojuszu, jak i wielka strategiczna dla niego korzyść, tworząca z Morza Bałtyckiego praktycznie „jezioro NATO”, dające na tym akwenie pełną dominację Sojuszowi.

2.3 Państwa Dalekiego Wschodu na szczycie NATO

Znamienna jest obecność państw geograficznie nieprzynależnych do obszaru Sojuszu Północnoatlantyckiego – to jest Australii, Japonii, Nowej Zelandii i Republiki Korei. Są to niewątpliwie państwa bliskie wartościom wyznawanym przez NATO, przy tym zaniepokojone rosnącym zagrożeniem i zakusami ze strony swojego wielkiego azjatyckiego sąsiada - Chin. Pekin od dawna zacieśnia swoje stosunki z Moskwą, a od rozpoczęcia inwazji rosyjskiej na Ukrainę, choć ostrożnie stawia kroki, momentami potępiając Rosję za groźby użycia atomu,¹¹ stara się równocześnie wykorzystać sytuację jak tylko jest to możliwe. Wiele też wskazuje na to, że wojna rosyjsko – ukraińska jest traktowana przez Chiny jako pole testowe reakcji zachodniego świata na ewentualną inwazję na Tajwan, do której Chiny zdają się od dłuższego czasu przygotowywać.¹² Wobec takowych zagrożeń, to właśnie Australia, Japonia, Nowa Zelandia i Republika Korei byłyby najbliższymi teatrami działań, mając największą możliwość pomocy zagrożonemu Tajwanowi. Warto wspomnieć, iż w koncepcji strategicznej NATO wydanej w 2022 roku, po raz pierwszy Sojusz wyszczególnił zagrożenia dla bezpieczeństwa, jakie stwarzają Chiny. W dokumencie tym przedstawiono ambicje i politykę Chin jako wyzwanie dla bezpieczeństwa, interesów i

¹⁰ <https://www.wprost.pl/swiat/11299483/kreml-wsciekly-na-turcje-pieskow-naruszyli-umowe-nikt-nas-nie-poinformowal.html>

¹¹ <https://defence24.pl/geopolityka/chiny-powstrzymuja-putina-przed-uzyciem-broni-jadrowej>

¹² <https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/chinska-armia-pokazala-animowana-symulacje-ataku-na-tajwan/l0etr9v>

wartości NATO. Wyrażono także zaniepokojenie partnerstwem strategicznym Rosji z Chinami.¹³ W odpowiedzi Pekin stwierdził, że "Any act that jeopardises China's legitimate rights and interests will be met with a resolute response,"¹⁴ (Jakikolwiek zagrożenie uprawnionych chińskich roszczeń i interesów spotka się ze zdecydowaną odpowiedzią). W kontekście zbliżenia rosyjsko-chińskiego należy też wspomnieć o ruchach nie tylko militarnych i gospodarczych, ale też i edukacyjnych, jakie poczyniła Rosja w kierunku swojego azjatyckiego partnera – przychodzi coraz więcej doniesień z Rosji o zobowiązaniu pracowników i studentów do podjęcia nauki języka chińskiego.¹⁵

2.4 Szczyt NATO w kontekście Polski

Na Szczycie NATO Polskę reprezentował Prezydent Andrzej Duda. Dla Polski był to wyjątkowo ważny szczyt – jako największe państwo wschodniej flanki NATO, Polska od dawna alarmowała o zagrożeniach jakie stanowi Rosja i Białoruś dla globalnego bezpieczeństwa. Oczekiwaniaми Polski od Szczytu NATO w Wilnie było przede wszystkim uznanie Rosji za agresora, oraz podjęcie kroków, mających na celu działania odstraszające, oraz wzmacniające wschodnią flankę NATO.¹⁶ Wliczać w to można opracowanie nowych planów wobec ewentualnej inwazji Rosji na NATO, planów dotyczących potencjalnego konfliktu nuklearnego, rozwój oddziałów szybkiego reagowania.¹⁷ W takim kontekście Szczyt NATO dla Polski można uznać za sukces – Rosja została uznana za coraz większe zagrożenie dla Sojuszu. (Punkt 14 Postanowień Szczytu NATO w Wilnie. Streszczenie punktów Postanowień Szczytu w Wilnie znajduje się w dalszej części Raportu). Sukcesem jest też uznanie, że Rosja podejmuje przeciwko członkom Sojuszu działania hybrydowe, przeciwko czemu NATO będzie wzmacniało tutaj swoją obronę. Jest wielce prawdopodobne, że za jedno z takich działań uznane zostało tworzenie niepokoju na granicy polsko-białoruskiej za pomocą uchodźców.¹⁸ NATO ma też trenować obronę, w tym uwzględniając ewentualny konflikt nuklearny¹⁹. W dokumencie zostało też potępione rozmieszczenie na Białorusi sprzętu o

¹³ <https://www.pism.pl/publikacje/szczyt-nato-w-madrycie-odpowiedz-na-agresywna-polityke-rosji#:~:text=NATO%20zapowiada%2C%20%C5%BCe%20b%C4%99dzie%20wci%C4%85%C5%BC,Sojusz%20utrzyma%20te%C5%BC%20globaln%C4%85%20perspektyw%C4%99>

¹⁴ <https://www.reuters.com/world/china-opposes-natos-move-into-asia-pacific-region-warns-resolute-response-2023-07-12/>

¹⁵ <https://dorzeczy.pl/ekonomia/419668/bank-rosji-zamierza-uczyc-pracownikow-jezyka-chińskiego.html>
<https://www.salon24.pl/newsroom/1293344,protest-rosyjskich-studentow-nie-chca-obowiazkowej-nauki-jezyka-chińskiego>

¹⁶ <https://www.tvp.info/61017034/szczyt-nato-glowne-oczekiwania-polski-zostaly-splnione-mowi-szef-bbn-co-to-oznacza-nowa-koncepcja-strategiczna-i-rosja-jako-najwieksze-zagrozenie>

¹⁷ <https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art37970101-polska-i-panstwa-regionu-maja-bardzo-konkretne-oczekiwania-wobec-nato>

¹⁸ Punkt 18 Postanowień Szczytu NATO w Wilnie

¹⁹ Punkt 39 Postanowień Szczytu NATO w Wilnie

potencjale przenoszenia głowic nuklearnych.²⁰ Ważnym aspektem na który zwrócił uwagę Prezydent Andrzej Duda jest podkreślenie tego, iż relokacja wojsk NATO została określona na Szczycie jako suwerenna decyzja Sojuszu, na którą nie mogą wpływać trzecie strony – jak wiadomo dotychczas Rosja żądała nie rozmieszczania konkretnych systemów i wojsk w swoim sąsiedztwie, w tym w Polsce.²¹ Jest to ważne, gdyż oznacza koniec polityki „nie drażnienia Rosji” w Sojuszu, co dla Polski jest wyjątkowo korzystne, gdyż wiele z rosyjskich żądań dotyczyło państw byłego bloku wschodniego, pośród których Polska jest krajem największym i najsilniejszym. Kolejnym zaadresowanym problemem na Szczycie NATO jest uwzględnienie obecności najemników z tzw. „Grupy Wagnera” na Białorusi.²² Prezydent w swoim podsumowaniu mówił też o parasolu nuklearnym – jak napisane zostało w Postanowieniach Szczytu NATO w Wilnie Sojusz jasno daje do zrozumienia, że jakkolwiek atak nuklearny na jego członka doprowadzi do ataku odwetowego takimi samymi środkami (The Alliance has the capabilities and resolve to impose costs on an adversary that would be unacceptable and far outweigh the benefits that any adversary could hope to achieve.)²³ Kolejnym podkreślanym przez Prezydenta ważnym osiągnięciem Szczytu NATO dla Polski jest zmiana i zatwierdzenie planów obronnych NATO. „Otóż – proszę Państwa – to jest właśnie ta zmiana. Te plany obronne NATO przewidują tę zmianę przejścia od deterrence by punishment do deterrence by denial, czyli od odstraszenia przez ukaranie, czyli w momencie jak nas zaatakują i zajmą nasze terytorium, to my dopiero wtedy mobilizujemy się i odpowiadamy, i zaczynamy się bronić – do po prostu odstraszenia poprzez uniemożliwienie dostępu, czyli nie wejdą, zostaną zatrzymani natychmiast.”²⁴ Dla Polski jako państwa na granicy NATO jest to istotna zmiana w zakresie obrony własnego terenu. Wraz z tą strategią idzie też zwiększenie sił szybkiego reagowania NATO,²⁵ które mają zapewnić wypełnienie nowych planów, oraz utworzenie magazynów broni dla oddziałów NATO, też na terenie Polski.²⁶

Warto zauważyć, że część zabezpieczenia Szczytu NATO pełniły polskie siły, w tym żołnierze Wojsk Obrony Cyberprzestrzeni²⁷, w ramach inicjatywy VCISC (Virtual Cyber Incident Support Capability), utworzonej podczas Szczytu NATO w Madrycie w 2022 roku. Był to pierwszy test zdolności VCISC w praktyce. „Szczyt NATO w Wilnie był kluczowy dla przyszłości Sojuszu. Eksperci z @CyberWojska mieli udział w zapewnieniu cyberbezpieczeństwa podczas tych ważnych obrad. Cieszę się, że zbudowaliśmy

²⁰ Punkt 16 Postanowień Szczytu NATO w Wilnie

²¹ <https://www.newsweek.pl/swiat/polityka/rosjanie-przedstawili-liste-zadan-ws-ukrainy-chca-min-wycofania-wojsk-nato-z-polski/821j2sc>

²² Punkt 15 Postanowień Szczytu NATO w Wilnie

²³ Punkt 43 Postanowień Szczytu NATO w Wilnie

²⁴ <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wypowiedzi-prezydenta-rp/wystapienia/wilno-prezydent-rp-podsumowuje-szczyt-nato,71917>

²⁵ Punkt 34 Postanowień Szczytu NATO w Wilnie

²⁶ Punkt 40 Postanowień Szczytu NATO w Wilnie

²⁷ <https://www.wojsko-polskie.pl/woc/articles/aktualnosci-w/dkwoc-na-szczycie-nato-w-wilnie/>

kompetencje, które pozwalają zarówno bronić nasze systemy, jak i wspierać naszych sojuszników” – napisał na portalu Twitter gen. bryg. Karol Molenda, dowódca Komponentu Wojsk Obrony Cyberprzestrzeni.

Biorąc pod uwagę skalę zmian jakie zachodzą w Sojuszu, programów które zostały rozpoczęte i wprowadzone, postanowień pod którymi podpisali się wszyscy członkowie Sojuszu i ich zgodności z oczekiwaniami jakie miała Polska wobec Szczytu, możemy uważać go z perspektywy Polski za sukces.

2.5 Szczyt NATO, a sprawa Ukrainy

Ukraińskie oczekiwania wobec Szczytu NATO były wysokie – Ukraina miała nadzieję na zaproszenie jej do Sojuszu²⁸ – choć było wiadome, że na obecnym etapie jest to mało prawdopodobne, z czego Ukraina powinna sobie zdawać sprawę. Możliwe, że za takimi rozbuchanymi oczekiwaniami stała polityka wewnętrzna. Jednak z całą pewnością nasz wschodni sąsiad toczący obecnie wojnę nie odszedł z niczym, a Szczyt NATO w Wilnie z całą pewnością przybliżył Ukrainę do NATO. Pierwszym i najważniejszym działaniem jest utworzenie Rady NATO-Ukraina²⁹, co samo w sobie jest wstępem do dołączenia do Sojuszu (tak samo jak utworzenie inicjatywy Partnerstwo dla Pokoju w 1994 roku). Niewątpliwie też Ukraina uzyskała zapewnienie o wsparciu na różne sposoby, począwszy od utworzenia NATO-EU Staff Coordination on Ukraine³⁰, zachęcenie państw NATO do zapewnienia stabilności i bezpieczeństwa żeglugi w basenie Morza Czarnego³¹ jest też niewątpliwym zielonym światłem dla działań Turcji w kontekście zabezpieczenia transportu ukraińskiego zboża drogą morską, nawet pomimo wycofania się Rosji z tzw. Grain Deal, zapewnienie o chęci przyłączenia Ukrainy do Sojuszu, gdy będzie spełniać wszystkie wymagane warunki³², zapewnienie wsparcia za pomocą Comprehensive Assistance Package (CAP).³³ Jednym z ważniejszych też zapewnień jakie uzyskała Ukraina, jest zapewnienie o nie uznawaniu przez NATO roszczeń rosyjskich do terenów Ukrainy, w tym Krymu. Jest to wielce istotne w kontekście ewentualnych rozmów pokojowych i ukraińskich próbach odzyskania terenów okupowanych przez Rosję od 2014 roku. Kolejnym zapewnieniem, choć nie wiążącym w żaden sposób dla Sojuszu, jest punkt 16 oraz 17 Postanowień Szczytu NATO w Wilnie, mówiące między innymi o ewentualnym użyciu przez Rosję jej arsenału nuklearnego, chemicznego bądź biologicznego – co miałoby się spotkać z daleko idącymi

²⁸ <https://www.rp.pl/konflikty-zbrojne/art38681531-zelenski-nie-pojedzie-na-szczyt-nato-jesli-ukraina-nie-otrzyma-zaproszenia-do-sojuszu>

²⁹ Punkt 12 Postanowień Szczytu NATO w Wilnie

³⁰ Punkt 74 Postanowień Szczytu NATO w Wilnie

³¹ Punkt 9 Postanowień Szczytu NATO w Wilnie

³² Punkt 11 Postanowień Szczytu NATO w Wilnie

³³ Punkt 13 Postanowień Szczytu NATO w Wilnie

konsekwencjami ze strony NATO, (any use of Chemical, Biological, Radiological or Nuclear weapons by Russia would be met with severe consequences.) jednak nie jest to aż tak mocno sprecyzowane, jak w przypadku ataku na sam Sojusz i może oznaczać wszystko – od wprowadzenia sankcji, po interwencję zbrojną ze strony NATO.

Podsumowując – Ukraina spodziewała się zaproszenia do NATO, choć było oczywiste przed szczytem, że nie będzie to możliwe, jednak nie należy uważać Szczytu za porażkę Ukrainy, gdyż uzyskała wiele zapewnień, uznanie swoich granic sprzed okupacji rosyjskiej z 2014 roku, zapewnienia o dalszej pomocy i wsparciu, jak i dostała wszelkie możliwości dalszego zacieśniania więzi z Sojuszem, tak by do niego w przyszłości przystąpić.

2.6 Podsumowanie Szczytu NATO w Wilnie

Szczyt ten przyniósł kontynuację wcześniejszych działań i postanowień NATO (min. Postanowień ze Szczytu NATO w Madrycie). Nasza ogólna ocena Szczytu dla Polski jest pozytywna – nasze państwo uzyskało to, czego od Szczytu oczekiwało; kluczową kwestią jest tu uznanie Rosji za główne zagrożenie dla bezpieczeństwa NATO. Szczyt ten można nazwać przełomowym, ponieważ wprowadził wiele zmian, jeśli chodzi o politykę NATO – chodzi zwłaszcza o ostrzejszy ton w stosunku do Chin i Rosji. Rozszerzenie NATO o Finlandię, a w przyszłości także o Szwecję (po tureckiej zgodzie), tworzy z Morza Bałtyckiego tzw. „Jezioro NATO”, co w praktyce zabezpiecza Bałtyk przed jakimikolwiek działaniami rosyjskimi, a w przypadku konfliktu odcina rosyjski Królewiec od ewentualnego zaopatrzenia i wsparcia. Ukraińskie oczekiwania były przed Szczytem w naszej ocenie bardzo zawyżone – nikt nie przypuszczał aby było możliwe przystąpienie Ukrainy do NATO już teraz. Dlatego też niezależnie od tego, co twierdzą ukraińskie media, można uznać Szczyt za udany dla Ukrainy. Zapewnienia o kolejnych dostawach i wsparciu, zapewnienie o przyjęciu Ukrainy kiedy spełni wszystkie wymogi NATO, uznanie Rosji za agresora oraz za wyłącznego prowodyra i sprawcę agresji na Ukrainę może nie wydawać się znaczącym osiągnięciem, jednak w świecie dyplomacji znaczy bardzo dużo, ponieważ niszczy wszelką narrację Moskwy, mającą rozmyć odpowiedzialność za wojnę. Tak samo uznanie i potwierdzenie przez NATO, że Krym i Donbas to ziemie ukraińskie jest niezwykle istotne – stanowi bardzo mocny argument w dyskusjach na temat pokoju w granicach z 2014 roku (po zajęciu Krymu i Donbasu przez Rosję), do czego niektóre z państw się skłaniały. Takie potwierdzenie ukraińskich granic przez NATO daje Ukrainie w pełni możliwość odrzucenia negocjacji na ten temat.

W naszej ocenie NATO po Szczycie jest jeszcze silniejsze, zjednoczone i gotowe do działania.

2.7 Szczyt NATO w Wilnie w opinii Reduty Dobrego Imienia

Według Działu Dokumentacji i Analiz Reduty Dobrego Imienia Szczyt NATO w Wilnie spełnił pokładane w nim oczekiwania, nie zawierał też żadnych większych zaskoczeń, poza zgodą Turcji na dołączenie Szwecji do NATO – choć oczywistym było, że zgoda Turcji jest kwestią czasu, to danie jej już teraz na Szczycie w Wilnie pokazuje, że Turcja otrzymała to co chciała i czego oczekiwała od Unii Europejskiej i NATO, jak i, że wybrała stronę pomiędzy zachodem i Rosją, co z kolei świadczy o słabości Moskwy. Cieszą nas zapisy w postanowieniach traktatu o zwiększeniu sił natychmiastowego reagowania i zmianie doktryny obronnej, jak i dalsze zwiększanie potencjału NATO na wschodniej flance. Wszystkie te działania sprawiają, że Polska staje się bezpieczniejsza, a jakiegokolwiek prowokacje rosyjskie mogą spotkać się teraz z dużo bardziej zdecydowaną reakcją i odpowiedzią. Przesmyk suwalski, tak strategiczny punkt w obronie naszych bałtyckich sąsiadów nie stanowi już aż tak kluczowego punktu, ciężkiego w obronie – po pierwsze, gdyż obecnie najważniejsza linia zaopatrzeniowa krajów bałtyckich przeszła z Polski na Helsinki po dołączeniu Finlandii do NATO, a po drugie – dzięki silnym siłom szybkiego reagowania dużo szybciej Wojsko Polskie może otrzymać wsparcie sojusznicze, by odeprzeć potencjalnych agresorów. Tak samo dalsze wsparcie Ukrainy przez państwa NATO leży w interesie Polski – nie chcemy graniczyć z Rosją, a straty w armii jakie ponoszą na wojnie Rosjanie są daleko większe niż wydatki jakie ponoszą państwa sojusznicze na pomoc dla Ukrainy. Im więcej nowoczesnego sprzętu dostaną Siły Zbrojne Ukrainy, tym większa szansa na ich zwycięstwo, które po pierwsze oznacza dla nas silnego sojusznika w przypadku ewentualnego polskiego konfliktu z Rosją, a po drugie jest wielce prawdopodobne iż Rosja nie przetrwa porażki – jest to temat na osobną analizę dotyczącą konsekwencji porażki Rosji na Ukrainie, jednak zakres różnych potencjalnych scenariuszy obejmuje od prostej zmiany władzy, po całkowity rozpad państwowości rosyjskiej i rozbicie Rosji na republiki, jak i możliwość zajęcia dalekiego rosyjskiego wschodu przez Chiny. Tym samym w naszej opinii Szczyt NATO w Wilnie był szczytem dobrym dla Polski na którym nasi politycy osiągnęli cele, prowadzące do zabezpieczenia Polski przed zagrożeniami ze strony Rosji.

Załącznik nr 1

Postanowienia Szczytu NATO w Wilnie

Po szczycie NATO w Wilnie został opublikowany Komunikat Szczytu Wileńskiego (Vilnius Summit Communiqué), opublikowany 11 lipca 2023 roku, wydany przez Głowy Państw i rządów NATO uczestniczących w spotkaniu Rady Północnoatlantyckiej w Wilnie 11 lipca 2023 roku. (Issued by NATO Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Vilnius 11 July 2023). Dokument ten zawiera 90 punktów podsumowujących szczyt NATO.³⁴ Na zakończenie raportu, dla wszystkich czytelników chcących zapoznać się dokładniej z postanowieniami zamieszczamy streszczenie tych punktów.

- 1) Zapewnienie o gotowości sojuszników do obrony miliarda obywateli państw członkowskich, ich terytorium, oraz wolności i demokracji, wedle Artykułu 5 Traktatu Waszyngtońskiego, bazując na podejściu 360 stopniowym³⁵ (doktrynie szerszej perspektywy, przyjętej w NATO).
- 2) Gorące powitanie prezydenta Zelenskigo na inauguracyjnym spotkaniu rady NATO-Ukraina, oraz przedstawicieli państw zaproszonych na Szczyt NATO (Australia, Japonia, Nowa Zelandia, Republika Korei, Prezydent Rady Europejskiej, Prezydent Komisji Europejskiej) jak również przedstawicieli Mołdawii, Bośni i Hercegowiny i Gruzji.
- 3) Powitanie Finlandii jako nowego członka Sojuszu.
- 4) Potwierdzenie polityki Otwartych Drzwi i 10 artykułu Traktatu Waszyngtońskiego. Potwierdzenie oczekiwania na dołączenie Szwecji do Sojuszu, zgodnie z ustaleniami pomiędzy sekretarzem NATO, prezydentem Turcji i premierem Szwecji.
- 5) Oświadczenie o złamaniu pokoju w strefie Euro-Atlantyckiej poprzez agresję Rosji na Ukrainę. Przedstawienie Rosji jako największego zagrożenia dla pokoju w tej strefie. (The Russian Federation is the most significant and direct threat to Allies' security and to peace and stability in the Euro-Atlantic area.)
- 6) Określenie strategicznych zagrożeń wobec Sojuszu – niestabilność w Afryce i na Bliskim Wschodzie. Ambicje Chin rzucają wyzwanie NATO poprzez ich działania w cyberprzestrzeni, przestrzeni kosmicznej, działania hybrydowe, złe intencje przy wykorzystywaniu nowych technologii.
- 7) Stwierdzenie, że Rosja ponosi pełną odpowiedzialność za nielegalną, niesprowokowaną inwazję na Ukrainę. NATO nigdy nie uzna nielegalnych rosyjskich żądań terytorialnych wobec Krymu i innych zaanektowanych terenów. Wszyscy odpowiedzialni za ataki na cywili i niszczenie cywilnej infrastruktury muszą zostać osądzeni i ukarani. Zniszczenie tamy w Nowej Kachowce jest konsekwencją wojny rozpoczętej przez Rosję. Rosyjska wojna mocno uderza w środowisko,

³⁴ https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_217320.htm

³⁵ <https://defence24.pl/geopolityka/nadchodzi-czas-nato-360-stopni-komentarz>

bezpieczeństwo nuklearne, bezpieczeństwo żywności i wody pitnej, globalną ekonomię i dobrobyt miliardów ludzi na świecie. Sojusz pracuje nad umożliwieniem Ukrainie eksportu zboża, by zapobiec światowemu kryzysowi na rynku żywnościowym.

- 8) Rosja musi zaprzestać natychmiast swojej agresji. Sojusz potępią wszystkich, którzy pomagali w tej agresji. Białoruś i Iran zostają potępione za pomoc, jakiej udzielają w wojnie Rosji.
- 9) Podziękowanie za silne wsparcie Głównego Zgromadzenia ONZ w poszukiwaniu rozwiązania dla długoterminowego pokoju na Ukrainie, z uwzględnieniem jej terytorialnej całości i niepodległości. Nie może to być uzyskane bez kooperacji ze strony rosyjskiej, która nie wykazała żadnych szczyrych chęci w tym kierunku.
- 10) Potwierdzenie solidarności z Ukrainą, zapewnienie o uznaniu jej prawa do obrony ziemi i ludności w myśl artykułu 51 karty ONZ. Podziękowania dla wszystkich sojuszników, którzy zapewniają wsparcie Ukrainie.
- 11) Potwierdzenie gotowości Sojuszu na przyjęcie w przyszłości Ukrainy, zapewnienie o jej wsparciu na drodze do tego celu.
- 12) Zapewnienie o znaczeniu bezpieczeństwa Ukrainy dla NATO. Zatwierdzenie pakietu wsparcia politycznego i praktycznego dla Ukrainy. Powołanie rady NATO-Ukraina, mającego służyć do polepszenia współpracy pomiędzy Sojuszem a Ukrainą.
- 13) Dalsze zapewnianie Ukrainie pomocy w postaci środków nie-śmiercionośnych poprzez Comprehensive Assistance Package (CAP). Od Szczytu NATO w Madrycie sojusznicy przekazali ponad 500 milionów euro w ramach tego programu. Planowane jest jego rozszerzenie.
- 14) Oświadczenie o tym, że Rosja stanowi coraz większe zagrożenie dla Sojuszu, dopuszczając się działań prowokacyjnych w bezpośrednim sąsiedztwie granic NATO, które podejmie wszelkie środki, by zapewnić bezpieczeństwo swoim członkom.
- 15) NATO jest zaniepokojone zwiększaniem się potencjału militarnego Białorusi i rozmieszczaniem tam sprzętu przez Rosję, ze szczególnym uwzględnieniem rozmieszczenia tzw. prywatnych firm wojskowych (Takich jak Grupa Wagnera). Wezwanie Białorusi do zaprzestania takich działań.
- 16) Wobec zwiększania przez Rosję potencjału nuklearnego NATO przypomina, że użycie arsenału nuklearnego w konflikcie na Ukrainie jest nie do przyjęcia. NATO nawołuje Rosję do wypełniania Połączonego Stanowiska Liderów Pięciu Państw Posiadających Broń Atomową (We recall the Joint Statement of the Leaders of the Five Nuclear Weapons States issued on 3 January 2022 on Preventing Nuclear War and Avoiding Arms Races. We call on Russia to recommit – in words and deeds – to the principles enshrined in that Statement.)
- 17) Sojusz będzie monitorować działania Rosji, cały czas przypominając, że jakiegokolwiek zastosowanie przez nią broni chemicznej, biologicznej bądź nuklearnej spotka się z daleko idącymi konsekwencjami.

- 18) Wobec zintensyfikowania przez Rosję działań hybrydowych przeciwko członkom NATO i ich partnerom, NATO ulepsza swoje narzędzia do zwalczania takich działań.
- 19) Wobec działań przeciwko pokojowi w strefie Euro-Atlantyckiej NATO nie może uważać Rosji za partnera. Zmiana relacji między NATO i Rosją zależy wyłącznie od tego, czy Rosja powstrzyma swoją agresję. Komunikacja z Moskwą zostaje zachowana tylko w celu zarządzania ryzykiem, przeciwdziałaniu eskalacji i zwiększeniu przejrzystości.
- 20) Deklaracja potępienia wszelkiej terrorystycznej działalności przez NATO, potwierdzająca wcześniejsze ustalenia dotyczące zwalczania terroryzmu.
- 21) Wobec zagrożenia terrorystycznego będzie przeprowadzona aktualizacja wytycznych NATO w temacie działań antyterrorystycznych.
- 22) Zostaje zlecone Radzie przeanalizowanie zagrożeń i wyzwań jakie stoją przed NATO wobec ciężkiej sytuacji u południowych sąsiadów NATO (Bliski Wschód i Afryka Północna). Analiza ma zostać zaprezentowana na Szczycie w 2024 roku.
- 23) Chińska polityka i ambicje stawiają wyzwanie dla interesów, wartości i bezpieczeństwa NATO. Pekin przeprowadza działania hybrydowe, cyberataki, projekcję siły, jest nieprzejrzysty jeśli chodzi o intencje. Chiny chcą kontrolować kluczowe technologiczne i przemysłowe sektory. Używają swojej przewagi ekonomicznej jako dźwigni do wywierania wpływów na innych.
- 24) NATO jest otwarte na dialog z Chinami. Równocześnie Sojusz pracuje nad rozwiązaniami mającymi na celu uodpornić NATO na działania Chin. NATO opowiada się za światowym porządkiem i wartościami swoich członków, włączając w to wolność podróży morskich (including freedom of navigation).
- 25) Współpraca strategiczna Rosji i Chin i ich wspólne działania podważające zasady światowego porządku są sprzeczne z naszymi wartościami. Wzywamy Chiny do wykorzystania swojej roli jako stałego członka Rady Bezpieczeństwa ONZ i potępienia Rosji za wszelkie jej działania wojenne, oraz do zaprzestania tworzenia fałszywej narracji obwiniającej Ukrainę za agresję rosyjską. W szczególności nawołujemy Chiny do wstrzymania się od jakiegokolwiek pomagania Rosji w kwestii śmiercionośnego wyposażenia.
- 26) W 2014 roku głowy państw NATO ustaliły deklarację budżetu obronnego. Od tamtego czasu sojusznicy poczynili znaczący progres w wydatkach na obronność. Jednakże aktualnie NATO stawia czoła najcięższemu zagrożeniu bezpieczeństwa od czasów zimnej wojny.
- 27) Mając na uwadze zobowiązania wynikające z Artykułu 3 Traktatu Waszyngtońskiego, sojusznicy zobowiązani są do wydawania najmniej 2% produktu krajowego brutto rocznie na obronność. Wiemy, że w tej naglącej potrzebie może być wymagane więcej wydatków, aby zapewnić fundusze dla wszystkich planów, jakie zostały poczynione. Wiemy, że w wielu przypadkach będzie to więcej niż 2% PKB.

- 28) Zobowiązujemy się do zainwestowania co najmniej 20% naszych budżetów obronnych na sprzęt główny, w tym na jego badania i technologię. NATO musi zachować swoją technologiczną przewagę i modernizować swoje wyposażenie.
- 29) Zobowiązujemy się do zapewnienia sił i środków wymaganych do przeprowadzania misji, operacji i działań NATO. W tym do zapewnienia sił wymaganych w planach obrony NATO i operacji zarządzania kryzysem NATO. Sojusznicy mają dbać o to, by siłom NATO nie zabrakło środków i personelu.
- 30) By mieć odpowiednie możliwości działania, Sojusz musi mieć odpowiedni przemysł zbrojeniowy i możliwości logistyczne. Sojusz postara się zminimalizować jakiegokolwiek przeszkody we współpracy i kooperacji członków NATO w tym zakresie.
- 31) NATO jest podstawą naszej wspólnej obrony. NATO nadal będzie pełnić trzy główne role: obronno-odstraszającą, zapobieganie kryzysom i zarządzanie nimi, oraz zwalczanie wspólnych problemów. Te zadania są wymagane, by zapewnić nam bezpieczeństwo.
- 32) Odstraszanie i obrona jest głównym celem Sojuszu. Jesteśmy gotowi bronić każdego skrawka jego ziemi.
- 33) Mamy rozmieszczone nasze siły na całym obszarze Sojuszu, jego ziemi, powietrzu i wodach, zgodnie z naszym 360 stopniowym podejściem. Nasza odstraszająca i obronna postawa jest połączeniem nuklearnych, konwencjonalnych i raketowych zdolności obronnych, dopełniona naszymi możliwościami kosmicznymi i cybernetycznymi. Wykorzystamy wszelkie możliwości militarne i niemilitarne do stosownej odpowiedzi na jakiegokolwiek zagrożenie.
- 34) W odpowiedzi na radykalnie zmieniające się globalne warunki bezpieczeństwa światowego wzmacniamy naszą wspólną obronę NATO we wszystkich kierunkach, przeciwko wszystkim zagrożeniom. Zwiększamy możliwości do błyskawicznego wsparcia jakiegokolwiek zagrożonego członka NATO. W tym celu podejmujemy działania:
- Wdrożenie nowej generacji planów obrony regionalnej, które mają być regularnie przetrenowywane i testowane.
 - Wedle nowego Modelu Sił Zbrojnych NATO ustalonego na Szczycie w Madrycie sojusznicy zapewniają większą ilość sił szybkiego reagowania. Równocześnie zostają ustanowione wieloobszarowe Siły Reagowania NATO.
 - Wzmocnienie dowództwa i kontroli NATO, aby było wystarczająco elastyczne, odporne i miało zasoby ludzkie, by móc przeprowadzać plany NATO; równocześnie mają być gotowe trzy Dowództwa Połączonych Sił.
 - Potwierdzamy naszą decyzję ze Szczytu w Madrycie, by umiejscowić oddziały w gotowości bojowej na wschodniej flance NATO.
 - Dalsze polepszanie gotowości i zdolności do współpracy naszej Zintegrowanej Obrony Lotniczej i Raketowej, w początkowej fazie skupione zwłaszcza na wschodniej flance NATO.

- f) Kontynuacja multi-obszarowych operacji możliwych dzięki Digitalnej Transformacji NATO.
- 35) Cieszymy się z szybkiego procesu integracji Finlandii z NATO.
- 36) Przemysł zbrojeniowy państw NATO musi być wystarczający, by sprostać potrzebom, jakie ma Sojusz. Zatwierdzony został Plan Produkcji Zbrojeniowej (Defence Production Action Plan). Ma on zapewnić możliwość kooperacji sił sojuszniczych. Plan ma być przejrzysty, ma zapewnić zrozumienie przemysłu zbrojeniowego wszystkich sojuszników, włączając w to małe i średnie przedsiębiorstwa.
- 37) Możliwości militarne NATO są krytyczne dla obronności i odstraszania Sojuszu. Będziemy kontynuować inwestycje w coraz nowocześniejszy i lepszy sprzęt na wszystkich płaszczyznach, co ma odwzorowywać wszystkie potrzeby sił NATO. Sojusznicy mają też zwiększyć zapasy strategicznych zasobów amunicji.
- 38) Deklaracja wzmocnienia i ćwiczenia możliwości szybkiego wspierania sojusznika, który został zaatakowany.
- 39) Sojusznicy zapewnią wspólnie pełen zakres sił, możliwości, planów, surowców, zasobów i infrastruktury potrzebnych do obrony i odstraszania, w tym do globalnego intensywnego konfliktu przeciwko siłom posiadającym środki nuklearne. Zwiększone zostaną ćwiczenia symulujące konwencjonalny, a także nuklearny konflikt i kryzys.
- 40) Zwiększono wysiłki, by obszar odpowiedzialności SACEUR (Supreme Allied Commander Europe) był w pełni sprawny i gotowy do działania, z pełnym zapleczem logistycznym. Wysiłki w celu osiągnięcia synergii pomiędzy Unią Europejską i NATO w tym temacie są wielce wskazane.
- 41) Zintegrowana Lotnicza i Raketowa Obrona NATO (IAMD – Integrated Air and Missile Defence) jest kluczem do wiarygodnej obrony i odstraszania. Działania IAMD zawierają w sobie wszelkie środki konieczne do stosowania 360 stopniowego podejścia wymaganego do niwelowania wszelkich zagrożeń ze strony ataków lotniczych i raketowych na NATO.
- 42) Rozmieszczenie sojuszniczych IAMD na wschodniej flance NATO w odpowiedzi na agresję rosyjską na Ukrainę pokazuje jedność Sojuszu. NATO kontynuuje zwiększanie możliwości swojego IAMD w wielu zakresach, takich jak zwiększenie rozpoznania, przechwytywania, dowodzenia i kontroli. NATO w tych wysiłkach weźmie też pod uwagę zagrożenia lotnicze i raketowe.
- 43) Podstawowym powodem istnienia potencjału nuklearnego NATO jest zachowanie pokoju i zniechęcenie do agresji. Broń nuklearna jest unikalna, i dopóki istnieje, NATO będzie sojuszem nuklearnym. Celem NATO jest świat bezpieczniejszy dla wszystkich. Jakiegokolwiek użycie broni nuklearnej wobec NATO zmieni całkowicie naturę takowego konfliktu. NATO posiada zdolności i zdecydowanie, by przeciwnik spotkał się z kosztem daleko większym, niż zysk jaki z takowego ataku mógłby uzyskać.
- 44) Strategiczne siły nuklearne NATO, zwłaszcza te USA, są największym gwarantem bezpieczeństwa Sojuszu. Niezależne strategiczne siły nuklearne Francji i Anglii pełnią rolę odstraszającą i wnoszą

- znaczący wkład w bezpieczeństwo Sojuszu. Strategia odstraszenia NATO opiera się również na broni atomowej USA rozmieszczonej w Europie.
- 45) NATO podejmie wszelkie możliwe kroki by zapewnić rzetelność, efektywność, bezpieczeństwo i ochronę odstrasżającej misji nuklearnej. Między innymi poprzez modernizację zasobów nuklearnych NATO.
- 46) NATO jest zdecydowane, by zapewnić większą integrację swoich sił w każdym spektrum możliwego konfliktu, równocześnie potwierdzając unikalną i ważną rolę odstrasżającą sił nuklearnych. NATO jest zdolne, by odstraszać agresję i zarządzać ryzykiem eskalacji kryzysu mającego też wymiar nuklearny.
- 47) Obrona raketowa może dopełniać rolę, jaką pełni broń nuklearna w kwestii odstraszenia, jednak nie może jej zastąpić. Główne założenia Obrony Pocisków Balistycznych NATO (BMD – Ballistic Missile Defence) pozostaje niezmiennie od Szczytu w Lizbonie z 2010 roku. BMD jest czysto defensywne i istnieje, by kontrolować zagrożenia balistyczne spoza Euro-Atlantyckiej strefy. NATO jest zdecydowane do pełnego rozwoju swojego BMD, by zapewnić ochronę dla wszystkich populacji, terenów i sił Sojuszu.
- 48) NATO BMD bazuje na od państwowej kontrybucji członków, jak i Dowództwo NATO MBD, jedynej części BMD współfinansowanej przez państwa członkowskie.
- 49) Stabilizacja strategiczna osiągnięta poprzez efektywne odstraszenie i obronę, kontrolę zbrojeń i rozbrojeń, oraz negocjacje polityczne pozostają kluczowe dla naszego bezpieczeństwa. NATO będzie poszukiwać rozwiązań w kwestii zmniejszenia ryzyka. NATO zostanie wykorzystane jako platforma do dyskusji o wysiłkach nad kontrolą broni.
- 50) Kontrola broni, rozbrajanie i nierozprzestrzenianie broni powinno być nadal kluczowym działaniem Sojuszu w celu zapewnienia globalnego strategicznego bezpieczeństwa i stabilizacji. NATO ma daleko idącą historię z tym związaną, między innymi drastyczne zmniejszenie liczby głowic nuklearnych w Europie po zimnej wojnie, jak i zakładaniu ich wykorzystania w przypadku wojny.
- 51) Rosyjskie selektywne stosowanie i pogwałcenie szeregu swoich zobowiązań do kontroli uzbrojenia przyczyniło się do osłabienia bezpieczeństwa granic. Potępiamy rosyjskie zawieszenie traktatu New START i rosyjską niezdolność do wypełnienia prawomocnie wiążących zobowiązań. Nawołujemy Rosję do zaimplementowania wszystkich postanowień traktatu, jak i do odpowiedzialnego działania, by zmniejszyć ryzyko nuklearne. Również potępiamy rosyjskie wycofanie się z Treaty on Conventional Armed Forces in Europe, co dowodzi rosyjskiej niechęci do kontroli zbrojeń i jest najnowszym aktem w serii rosyjskich działań podminowujących Euro-Atlantyckie bezpieczeństwo.
- 52) Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (NPT) jest istotnym kamieniem węgielnym zapobiegającym rozprzestrzenianiu się broni nuklearnej. Sojusz niezmiennie wspiera ustalenia traktatu. Blokada jednomyślności przez Rosję na Dziesiątej Konferencji NPT była nieodpowiedzialna.

- Nawołujemy sygnatariuszy NPT do wdrażania NPT w obecnym kształcie. Podkreślamy pilną potrzebę wprowadzenia Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty.
- 53) Sojusznicy skupieni w NATO wspierają ostateczny cel, jakim jest świat bez broni nuklearnej.
- 54) Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons (TPNW) stoi w sprzeczności z odstrasżającą strategią Sojuszu. Nie bierze pod uwagę obecnej sytuacji międzynarodowej.
- 55) Chiny gwałtownie rozwijają swój arsenał nuklearny, nie starając się w jakikolwiek sposób osiągnąć minimalizacji ryzyka. NATO przeciwstawia się wszelkim próbom produkcji plutonu do przemysłu wojskowego, pod przykryciem produkcji cywilnej. Zachęcamy Chiny do dyskusji o zmniejszeniu ryzyka i promujemy zwiększenie stabilności poprzez zwiększenie przejrzystości.
- 56) Jesteśmy zdeterminowani, by Iran nigdy nie opracował broni nuklearnej. Jesteśmy bardzo zaniepokojeni irańskimi wysiłkami w tym kierunku. Wzywamy Iran do zaprzestania jego rozwoju, jak i do zaprzestania rozwoju projektu rozwoju pocisków balistycznych.
- 57) Potępiamy programy pocisków balistycznych i broni masowego rażenia Korei Północnej, które pogwałcają liczne rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ. Powtarzamy, że Korea Północna musi porzucić swoje programy nuklearne, jak i inne projekty broni masowego rażenia i pocisków balistycznych.
- 58) Potencjalne użycie chemicznej, biologicznej, radioaktywnej bądź nuklearnej broni przeciwko NATO przez wrogie państwo, bądź organizację niepaństwową pozostaje stale ewoluującym zagrożeniem. Wdrażamy nowe strategie radzenia sobie przez NATO z takimi zagrożeniami.
- 59) NATO strzeże swoich członków poprzez wszelki militarne i niemilitarne środki jakimi dysponuje.
- 60) Wobec konfliktu w strefie Euro-Atlantyckiej, która zupełnie zmieniła sytuację bezpieczeństwa w tej strefie, wywiad stał się podstawą do podejmowania decyzji i planowania strategicznego. Wywiad NATO bazuje przede wszystkim na informacjach pozyskanych z ośrodków wywiadowczych sojuszników. Zwiększymy stopień współpracy w tym względzie, by NATO dysponowało najlepszymi informacjami.
- 61) Narodowa i wspólna odporność (rozumiana pod kątem militarnym) sojuszników jest podstawą rzetelnej strategii odstrasżająco-obronnej, jak i podstawą wypełniania podstawowych zadań NATO. Państwa powinny promować narodową odporność, zgodną z charakterem ryzyk przed jakimi stają dane państwa. Państwa Sojuszu będą współpracować w polepszaniu swojej odporności.
- 62) Umiejętność Sojuszu do wypełnienia zadań jest w pełni zależna od zaadoptowania nowych technologii. Widząc tę konieczność, Sojusz będzie przekształcał się technologicznie.
- 63) Emerging and disruptive technologies (EDTs) przynoszą zarówno nowe możliwości jak i ryzyka. Zmieniają charakter konfliktów, zyskując wielką strategiczną wagę, jak i stając się kluczową areną rywalizacji. Dostęp do EDT tak samo jak i możliwość zastosowania komercyjnych środków w obecnych operacjach są widoczne zwłaszcza w kontekście konfliktu na Ukrainie. Przyśpieszamy

nasze działania, aby NATO zachowało swoją technologiczną przewagę. NATO Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic (DIANA) rozpoczęło właśnie pierwsze wyzwania dla start-upów. W nadchodzących miesiącach fundusz innowacyjny NATO będzie inwestował w głębokie technologie. Uzupełniając niedawno uzgodnione strategie dotyczące Sztucznej Inteligencji i Autonomii, NATO rozwinie kolejne strategie dotyczące nowych EDT, w tym technologii kwantowych, biotechnologii i Technologii ulepszających człowieka.

- 64) Wciąż mierzymy się z najróżniejszymi zagrożeniami hybrydowymi ze stron państw, jak i niepaństwowych organizacji. Podkreślamy, że takie działania mogą zaowocować użyciem Artykułu 5 Traktatu Waszyngtońskiego. Będziemy wzmacniać naszą obronę przeciwko takim zagrożeniom, jak i pomożemy w tym naszym partnerom.
- 65) Zagrożenie dla infrastruktury podmorskiej sojuszników jest realne, zwiększające się cały czas. Dlatego też NATO utworzy NATO's Maritime Centre for the Security of Critical Undersea Infrastructure within NATO's Maritime Command (MARCOM).
- 66) Zagrożenia przestrzeni cybernetycznej są coraz większe i prawdopodobne. Agresja rosyjska na Ukrainę pokazała jak ważna jest cyberprzestrzeń w nowoczesnym konflikcie, atakach na infrastrukturę krytyczną i wojnie hybrydowej. Pojedynczy, bądź ciąg ataków cybernetycznych, może ewoluować do stopnia ataku zbrojnego i może prowadzić do użycia przez Radę NATO do użycia Artykułu 5 Traktatu Waszyngtońskiego. Utworzyliśmy NATO's new Virtual Cyber Incident Support Capability (VCISC), by pomóc państwom w przeciwdziałaniu takim atakom.
- 67) Przestrzeń kosmiczna odgrywa krytyczną rolę w bezpieczeństwie i dobrobycie narodów. Cały czas też jest miejscem rywalizacji. Z radością widzimy wysiłki Alliance Persistent Surveillance from Space (APSS), które mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa w tej przestrzeni.
- 68) Bezpieczeństwo energetyczne odgrywa ważną rolę w naszej wspólnej ochronie. Kryzys energetyczny, intencjonalnie podkreślony przez Rosję podkreślił wagę stabilnego i pewnego źródła energii, jak i jej dywersyfikacji i przesyłu. Będziemy dalej rozwijać zasoby NATO w tym temacie.
- 69) Zmiana klimatu jest znacznym wyzwaniem i uderza w całe bezpieczeństwo sojuszu. Jest mnożnikiem zagrożeń. NATO jest zdecydowane zostać liderem jeśli chodzi o zrozumienie i adaptowanie się do wyzwań jakie zmiana klimatu przed nami stawia. Weźmiemy zmianę klimatu pod uwagę planując wszystkie działania NATO. Cieszymy się z powstania NATO Centre of Excellence for Climate Change and Security w Montrealu.
- 70) Jesteśmy zdecydowani aby implementować polityki Human Security and the Women, Peace and Security we wszystkich naszych kluczowych działaniach. Dziś wprowadzamy Wytyczne NATO on Children and Armed Conflict, oraz zaktualizowaną Policy on Combatting Trafficking in Human Beings.

- 71) Widzimy kluczową, równą, znaczącą rolę kobiet we wszystkich aspektach pokoju i stabilności, zauważając dysproporcję uderzającą w kobiety i dziewczynki, włączając w to związaną z konfliktami przemoc seksualną. Będziemy dalej wprowadzać nasze wytyczne Policy on Women, Peace and Security.
- 72) Partnerstwa NATO są i pozostaną esencjonalne dla działań Sojuszu. Grają ważną rolę w działaniach NATO, oraz w naszej polityce 360 stopni. Dalej będziemy rozwijać naszą współpracę z naszymi państwowymi partnerami, jak i partnerskimi organizacjami takimi jak EU, ONZ, OSCE, jak i dalszym dialogiem z organizacjami pozarządowymi.
- 73) Unia Europejska pozostaje unikatowym i kluczowym partnerem NATO. Chcemy dalej umacniać tą kooperację.
- 74) W kontekście rosyjskiej agresji na Ukrainę, kooperacja NATO-UE staje się dużo bardziej znacząca. NATO i Unia Europejska nadal będą wspierać Ukrainę. Dlatego też cieszymy się z powstania dedykowanego NATO-EU Staff Coordination on Ukraine.
- 75) Zachodnie Bałkany są regionem o strategicznej wadze dla Sojuszu. Region ten wymaga ciągłej uwagi i działań ze strony NATO, aby przeciwdziałać wyzwaniom.
- 76) NATO silnie wspiera niepodległość, stabilność i bezpieczeństwo Bośni i Hercegowiny. Zachęcamy wszystkich lokalnych polityków do powstrzymania się przed akcjami i retoryką secesjonistyczną. Wspieramy wysiłki idące w kierunku reform.
- 77) Umocnienie relacji pomiędzy NATO, a Serbią byłoby zyskiem dla Sojuszu, Serbii, oraz dla całego regionu. Zachęcamy Serbię do nawiązywania konstruktywnych relacji z NATO i sówimi sąsiadami z regionu.
- 78) Pozostajemy oddani naszemu zaangażowaniu w Kosowie, w tym prowadzonej przez NATO Sił Kosowa (KFOR). Eskalacja jest nie do zaakceptowania i potępiamy przemoc i niesprowokowane ataki na żołnierzy NATO w północnym Kosowie.
- 79) Region Morza Czarnego ma strategiczne znaczenie dla Sojuszu. Konflikt na Ukrainie podkreśla znaczenie tego regionu. Podkreślamy nasze ciągłe wsparcie dla regionalnych sojuszniczych wysiłków zapewnienia bezpieczeństwa, stabilności i wolności żeglugi na tym obszarze.
- 80) Zapewniamy o naszym wsparciu dla terytorialnej integralności Gruzji w jej międzynarodowo uznanych granicach, jak i jej niezależność w podejmowaniu decyzji o jej przyszłości i polityki, bez żadnych zewnętrznych nacisków. Nawołujemy Rosję do wycofania swojego uznania dla Abchazji i Południowej Osetii, o zaprzestanie militaryzowania i wspierania tych obszarów, jak i siłowych dalszych prób oderwania ich do Gruzji poprzez budowanie przeszkód granicznych. Również do zaprzestania łamania praw człowieka, w tym przetrzymywania i prześladowania gruzińskich obywateli. Doceniamy kontrybucję Gruzji w operacjach NATO, pokazującą, że Gruzja pomaga w

wysiłkach zachowania bezpieczeństwa w tym regionie. Aby Gruzja mogła dalej iść w kierunku NATO, musi kontynuować wysiłki w kierunku reformy, w tym kluczowe demokratyczne przemiany.

- 81) Zapewniamy o naszym wsparciu dla terytorialnej integralności Republiki Mołdawii w jej międzynarodowo uznanych granicach, jak i jej niezależność w podejmowaniu decyzji o jej przyszłości i polityki, bez żadnych zewnętrznych nacisków. Nawołujemy do wycofania rosyjskich wojsk z regionu Naddniestrzańskiego, które tam przebywają bez zgody Mołdawii. NATO wkracza z polityczną i praktyczną pomocą dla Mołdawii, by mogła utrzymać swoją niezależność w warunkach obecnego zwiększonego zagrożenia. Sojusznicy wspierają dążenia Mołdawii ku reformom demokratycznym i są zdecydowani wspierać ją w jej dążeniach do integracji europejskiej. NATO będzie kontynuować wspieranie Mołdawii poprzez ulepszony Pakiet Wzmacniania Zdolności Obronnych, wspierając Mołdawskie dążenia do ulepszania swoich sił zbrojnych.
- 82) Bliski Wschód i Afryka to regiony o strategicznym znaczeniu. Zwiększymy nasze wysiłki w celu utrzymania współpracy z naszymi partnerami z tych regionów, jak i wprowadzamy Pakiety Wzmacniania Zdolności Obronnych dla Iraku, Jordanii, Mauretanii i Tunezji. Równocześnie też będziemy rozmawiać z przedstawicielami Jordanii o utworzeniu Biura Kooperacji NATO w Ammanie.
- 83) Wspieramy Irak i jego działania do osiągnięcia stabilności jako państwo. Uznajemy jego ciągłe działania mające na celu zwalczanie ISIS i Da'esh. Popieramy dalsze działania zwalczania terroryzmu przez Irak. Na życzenie rządu irackiego, rozważamy zwiększenie Misji NATO w Iraku, tak by doradzać irackiemu Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, oraz Policji Federalnej.
- 84) Irańskie wsparcie dla rosyjskiej agresji na Ukrainę ma znaczący wpływ na bezpieczeństwo strefy Euro-atlantycznej. Wzywamy Iran do zaprzestania jakiegokolwiek militarnej pomocy dla Rosji, w szczególności dostarczania Bezzałogowych Latających Pojazdów (UAV), które są używane przez Rosję do ataków na kluczową infrastrukturę, powodując masowe straty wśród ludności cywilnej. Wzywamy też Iran do zaprzestania wrogich działań na terenach Sojuszu, jak również do powstrzymania się przed akcjami destabilizacyjnymi, takimi jak przejmowanie statków morskich. Nawołujemy Iran do konstruktywnych działań w zakresie stabilności i pokoju w regionie.
- 85) Indo-Pacyficzny region jest ważny dla NATO, biorąc pod uwagę to, iż rozwój wypadków w tym obszarze może bezpośrednio mieć wpływ na bezpieczeństwo regionu Euro-atlantycznego. Cieszymy się z wkładu naszych Indo-pacyficznych partnerów - Australii, Japonii, Nowej Zelandii oraz Republiki Korei w bezpieczeństwo regionu Euro-atlantycznego, w tym ich wkładu w pomoc Ukrainie. Będziemy wzmacniać naszą współpracę z partnerami, tak by zapewnić nam wszystkim bezpieczeństwo od wszelkich zagrożeń.
- 86) Współpraca NATO z innymi organizacjami międzynarodowymi i regionalnymi, takimi jak ONZ, OSCE i Unia Afrykańska ma wpływ na globalne bezpieczeństwo. Rozważamy możliwość założenia

Kooperacyjnego Biura NATO w Genewie, by wzmocnić dalej kooperację z ONZ, oraz inne ważne międzynarodowe organizacje.

- 87) Dopełnimy wszelkich starań, by polityczne decyzje miały zapewnione środki do ich realizacji. Upewnimy się, że wydatki na obronność członków NATO będą na wystarczającym poziomie, by sprostać wyzwaniom i zagrożeniom.
- 88) Oddajemy hołd wszystkim mężczyznom i kobietom, którzy niezmiernie pracują nad zapewnieniem nam bezpieczeństwa, jak i tym, którzy zapłacili najwyższą cenę, bądź zostali ranni, zapewniając bezpieczeństwo nam i swoim rodzinom.
- 89) NATO pozostaje najsilniejszym sojuszem w historii. Dalej będziemy zachowywać bezpieczeństwo i wolność Sojuszników.
- 90) Dziękujemy za gościnę ze strony Republiki Litwy. Cieszymy się na ponowne spotkanie Sojuszu w Waszyngtonie, będzie to 75 rocznica założenia NATO.

Załącznik nr 2

Pełne podsumowanie szczytu NATO przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej:³⁶

Dzień dobry Państwu!

Jak Państwo wiecie, szczyt NATO w Wilnie oficjalnie został przez Sekretarza Generalnego NATO zakończony. Dwa dni bardzo intensywnych obrad, bardzo intensywnych dyskusji, ważnych decyzji, które zostały na tym szczycie podjęte, także jeżeli chodzi o wzmacnianie struktury bezpieczeństwa na wschodniej flance Sojuszu i o zmianę także pewnego języka i podejścia, jakie prezentowane jest w Sojuszu. Ta zmiana ma charakter stopniowy, ale ona się dzieje.

Cóż mogę powiedzieć z tych kwestii, które z naszego, polskiego punktu widzenia uważamy za najważniejsze? Otóż jeżeli Państwo wczytacie się w komunikat z obrad szczytu, zobaczycie tam Państwo, że jasno jest powiedziane przede wszystkim, że kwestia wszelkiej lokalizacji, relokacji wojsk Sojuszu na terytoriach państw Sojuszu jest absolutnie suwerenną decyzją państw Sojuszu.

To oznacza tyle, że jest to oderwanie się całkowicie od języka, który obowiązywał w NATO przez ostatnie dziesięciolecia, gdzie – wiemy o tym – były różne porozumienia pomiędzy NATO a innymi stronami, które również warunkowały kwestię stacjonowania wojsk NATO i tego typu podobne kwestie. To zdanie w sposób jednoznaczny tę kwestię rozwiązuje i przekreśla. Domagaliśmy się tego już od lat, cieszymy się bardzo, że te zabiegi wreszcie przyniosły skutek i to stwierdzenie jest tak jednoznaczne. To jest rzeczywiście ważna decyzja, którą podejmuje Sojusz.

Ona jest – oczywiście – związana również z generalną zmianą w Sojuszu i w języku Sojuszu w stosunku do Rosji. Rosja przestaje być absolutnie w jakimkolwiek stopniu partnerem NATO. Przez wiele lat była nazywana partnerem NATO, przez wiele lat byli sojusznicy, którzy stanowczo optowali za tym, by w dokumentach NATO umieszczać to nazywanie Rosji właśnie partnerem NATO. Dzisiaj nie ma żadnych wątpliwości – Rosja jest agresorem, Rosja jest dzisiaj największym zagrożeniem dla państw NATO, to jest wprost tak nazwane i wprost tak się mówi. Prowadzi agresywną wojnę na Ukrainie, tak też jest przez Sojusz Północnoatlantyczny nazywana. Rzeczywiście jest tym podmiotem, który stwarza dzisiaj największe zagrożenie dla Sojuszu.

Co jest naszym niewątpliwym tutaj uzyskiem? Otóż zapowiadałem Państwu, że w związku z tym, co słyszymy ze strony przede wszystkim rosyjskiej, ale również i białoruskiej, będziemy podnosili na

³⁶ <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wypowiedzi-prezydenta-rp/wystapienia/wilno-prezydent-rp-podsumowuje-szczyt-nato,71917>

wszelkich możliwych forach NATO – to znaczy zarówno tych, gdzie obradujemy w pełnym gronie NATO, jak również i w mniejszych gronach, a także na spotkaniach bilateralnych – będziemy mówili o problemie Białorusi, zapowiedzianej relokacji najemników Grupy Wagnera na Białoruś, relokacji taktycznej broni nuklearnej rosyjskiej na Białoruś, to, co z ust samego Prezydenta Putina w ostatnim czasie padało, jasne, klarowne zapowiedzi i jasne klarowne działania.

W komunikacie Białoruś wymieniona jest pięciokrotnie, właśnie ze szczególnym uwzględnieniem tego, co nazywamy Bramą Brzeską, czyli tym obszarem zagrożenia strategicznego, militarnego jako tym obszarem, który będzie pod szczególną obserwacją NATO i który w związku z tym będzie w sposób szczególny teraz, w tym okresie, nadzorowany.

To również przekłada się na kwestię dyskusji na temat bezpieczeństwa i parasola nuklearnego NATO. Ten parasol nuklearny – jak się podkreśla – jest roztoczony nad wszystkimi państwami Sojuszu, więc w kontekście tych zapowiedzi relokacji broni nuklearnej to stwierdzenie w jasny sposób na nie odpowiada. Należy to czytać tak: jeżeli w jakikolwiek sposób miałyby zostać użyta broń nuklearna rosyjska przeciwko państwom NATO, to państwa NATO również w stosowny sposób odpowiedzą. Więc tutaj ten komunikat jest jednoznaczny. Tak to należy czytać.

Szanowni Państwo!

Cóż jeszcze? No, przełomowa decyzja, która może dla obserwatora, który nigdy nie śledził decyzji podejmowanych przez Sojusz, nie znał szczegółów dokumentów Sojuszu, może nie jest zbyt klarowna, a mianowicie: po raz pierwszy od czasów zimnej wojny Sojusz stworzył i zatwierdził plany obronne. To jest praca, która była realizowana przez cały czas właściwie od szczytu NATO w Madrycie. Mieliśmy do tej pory tzw. plany ewentualnościowe, które miały charakter takiego swoistego – powiedzmy – prowizorium.

Te plany, które zostały stworzone, które zostały zatwierdzone, to są plany, które dzisiaj obronę obszaru Sojuszu widzą w sposób inny, niż to było do tej pory. To jest – śmiało można powiedzieć – taka realizacja w praktyce dokumentów, tych wielokrotnych zapowiedzi i zobowiązań podejmowanych przez Prezydenta Stanów Zjednoczonych Joe Bidena, choćby w ostatnim czasie, w ostatnich latach, kiedy mówił, że każda pięćdziesiątka ziemi NATO będzie bronią.

Otóż – proszę Państwa – to jest właśnie ta zmiana. Te plany obronne NATO przewidują tę zmianę przejścia od deterrence by punishment do deterrence by denial, czyli od odstraszenia przez ukaranie, czyli w momencie jak nas zaatakują i zajmą nasze terytorium, to my dopiero wtedy mobilizujemy się i odpowiadamy, i zaczynamy się bronić – do po prostu odstraszenia poprzez uniemożliwienie dostępu, czyli nie wejść, zostaną zatrzymani natychmiast. To jest to, co podnoszone było wielokrotnie tutaj, w

dyskusjach na forum Sojuszu od Madrytu: że nie możemy dopuścić do sytuacji, by powtórzyła się Bucza, kiedy oddziały wroga, wejdą na nasze terytorium, zajmą je i dopiero będziemy to terytorium z okupacji wrogiej wyzwalać, i dopiero wtedy będziemy potencjalnie – niestety – znajdowali zamordowanych ludzi, naszych najbliższych, niewinne, cywilne ofiary.

Otóż NATO mówi zdecydowanie „nie”. Taka sytuacja z punktu widzenia Sojuszu zdarzyć się nie może, dlatego przyjmujemy te nowe plany obronne z zupełnie nową – śmiało można powiedzieć – doktryną obrony terytorium NATO i to jest rzeczywiście zmiana bardzo ważna. Za nią idzie cały szereg kolejnych zmian, a mianowicie właśnie to zwiększenie sił Sojuszu, które będą natychmiast reagowały i które będą tę natychmiastową obronę terytorium Sojuszu realizowały – to, o czym też mówi się od dłuższego czasu, ale co w tej chwili znalazło swój wyraz już w dokumentach planistycznych, choć procedura dedykowania tych jednostek cały czas jeszcze jest w toku. Część państw już to zrealizowała, część jeszcze nie. Ale w tej chwili ta wojskowa część Sojuszu nad tymi kwestiami cały czas pracuje. Natomiast jest to już zaplanowane, to jest to natychmiastowe zwiększenie obecności sił odpowiedzi do 300 tys.

Mogę Państwu wyjaśnić, że szacuje się, że gdyby doszło do ataku na wspomnianą już np. Bramę Brzeską, no to na nasze terytorium – mniej więcej można by liczyć – być może ok. 100 tys. żołnierzy Sojuszu Północnoatlantyckiego zostałyby skierowanych właśnie do tej natychmiastowej obrony. Więc to są te założenia, które w tej są chwili przyjmowane i które zostały przez Sojusz właśnie zatwierdzone w ramach wspomnianych planów obronnych. Tak że to są, proszę Państwa, te z naszego punktu widzenia rzeczywiście najważniejsze rzeczy.

Bardzo nas ucieszyła jeszcze realizacja postulatu, który podnosiliśmy twardo już od dłuższego czasu, ale bardzo mocno w tym roku. To było to, co ja mówiłem, proszę Państwa, że muszą być magazyny broni NATO. Że muszą być magazyny broni po to, żeby tylko relokować żołnierzy, żeby nie trzeba było całej infrastruktury razem z tymi żołnierzami przywozić, że to uzbrojenie musi być zgromadzone. Decyzja taka została podjęta. Te magazyny także u nas będą zapełniane, jest tutaj decyzja Sojuszu w tej sprawie. I to na pewno jest kolejny pozytywny aspekt tej debaty, którą zakończyliśmy, i tych decyzji, które zostały podjęte.

Jeżeli ktoś pyta o to, co dla Polski – ja mówię zawsze: „Dla Polski, owszem, ale to bardziej jest dla wschodniej flanki”. Bo tak NATO na to patrzy. Nie patrzy zupełnie jednostkowo, patrzy właśnie pewną doktryną obrony. Więc w ramach tej doktryny właśnie to zadanie będzie realizowane także u nas. I to – śmiało możemy powiedzieć – jest naszym sukcesem. Zabiegaliśmy o to i to się dzieje, to jest zatwierdzone.

Szanowni Państwo!

Oczywiście ważna z naszego punktu widzenia również – bo także i z punktu naszego bezpieczeństwa – jest sprawa Ukrainy. Poprzeczka była zawieszona wysoko, licytowano wysoko. Rzeczą jasną jest, że od dłuższego czasu, wspierając Prezydenta Wołodymyra Zełenskigo, podnosiliśmy to oczekiwanie ukraińskie, żeby zostało wystosowane formalne zaproszenie do Sojuszu dla Ukrainy.

Jak Państwo wiecie, tak daleko idąca decyzja nie zapadła. Ale zapadł cały szereg decyzji dotyczących Ukrainy. Bez wątpienia zbliżających Ukrainę do NATO. Spośród tych zbliżających najważniejszą jest to, że rzeczywiście szczyt zatwierdził rezygnację z Membership Action Plan, że Ukraina nie musi tego etapu już przechodzić. Czyli oszczędza na czasie – śmiało można powiedzieć – swojego wstąpienia do NATO. Oficjalnie ten formalny wymóg został z Ukrainy zdjęty, tak jak wcześniej został zdjęty ze Szwecji, z Finlandii. To jest rzeczywiście ogromnie ważne.

W tym kontekście bardzo ważna kwestia, a mianowicie – jak Państwo wiecie – Finlandia niedawno została przyjęta do Sojuszu, ale był problem Szwecji. Ta decyzja – jak Państwo wiecie – ze strony Turcji zapadła. Prezydent Erdoğan zadeklarował przekazanie już do parlamentu dokumentów ratyfikacyjnych i to jest rzeczywiście niewątpliwy postęp. Mamy nadzieję, że już w najbliższym czasie w związku z tym parlament turecki zrealizuje swoją pracę, pochyli się nad tą kwestią, nad tymi dokumentami. Następnie zakładamy, że zostanie to dokonane również przez naszych sojuszników z Węgier i że dosłownie w niedługim czasie, najbliższych – mam nadzieję – miesiący, będzie pełne już przyjęcie Szwecji do Sojuszu Północnoatlantyckiego. Co – oczywiście – z punktu widzenia bezpieczeństwa naszego, wschodniej flanki NATO, jest fundamentalnie ważne. To jest ogromne wzmocnienie i wielki – śmiało można powiedzieć – sukces NATO.

Dla nas to jest nasza dodatkowa osłona od północy. Nie ma co do tego wątpliwości. Bardzo mocno to też podkreślał premier Estonii. Tym jedynym tak naprawdę zabezpieczeniem dla jego kraju, dla Estonii, był przesmyk suwalski jako ta jedyna droga lądowa łącząca resztę NATO z państwami bałtyckimi. Teraz od północy jest już Finlandia, wzmocniona jeszcze Szwecją – dwa potężne państwa basenu Morza Bałtyckiego. To jest ogromna siła. Też w bezpośrednim naszym sąsiedztwie, też zabezpieczająca nas dodatkowo od północy. Więc śmiało można powiedzieć, że dla nas to jest też duże wydarzenie, że wspierana przez nas Szwecja już w niedługim czasie tą częścią Sojuszu będzie.

Natomiast wracając do Ukrainy: proszę Państwa, oprócz tego zwolnienia z MAP-u drugie bardzo ważne postanowienie dla Ukrainy to jest stworzenie Rady NATO-Ukraina, czyli przekształcenie Komitetu w Radę. Ta Rada dzisiaj po raz pierwszy obradowała, ta formuła z udziałem – wszyscy to podkreślali – Prezydenta Wołodymyra Zełenskigo siedzącego z nami przy stole NATO, tak jak już prawie równoprawny uczestnik szczytu NATO. Jest to absolutnie zmiana jakościowa, dająca Ukrainie dodatkowe

możliwości współpracy z NATO, pochylenia się nad sprawami Ukrainy przez NATO. Więc tutaj to też ogromnie, ogromnie ważny element i zmiana też charakteru relacji pomiędzy NATO a Ukrainą.

Kolejny bardzo ważny element to pakiet pomocy, który został dla Ukrainy tutaj przyjęty, wsparcia dla Ukrainy ze strony państw Sojuszu Północnoatlantyckiego. To są te elementy, które na pewno dzisiaj wzmacniają te więzi z Ukrainą. No i również w kontekście samego użycia słowa „zaproszenie”. Jest jednak wyraźnie powiedziane w komunikacie, że to zaproszenie będzie, no – oczywiście – jak zostaną spełnione warunki. Prawda jest taka, że nasi ukraińscy partnerzy, Prezydent Wołodymyr Zełenski doskonale zdawali sobie sprawę i zdają sobie sprawę z tego, że przyjęcie Ukrainy dzisiaj do NATO w pełnym członkostwie jest po prostu niemożliwe z uwagi na toczącą się wojnę. I to było dla nich jasne.

Natomiast zakładamy, że jednak to wyraźne stwierdzenie o tym, że to zaproszenie będzie... Jasną sprawą jest, o jakie warunki przede wszystkim tutaj chodzi. Tak że mamy nadzieję, że ta zapowiedź także stanowi jeszcze taki dodatkowy mały kroczek Ukrainy w kierunku członkostwa w NATO w pełnym już wymiarze. To jest – tak jak powiedziałem – ważne dla naszego bezpieczeństwa. Dla wschodniej flanki Sojuszu to jest niewątpliwie, absolutne przesunięcie na wschód. Odsunięcie granicy NATO w tej części od naszych granic, przesunięcie jej w kierunku wschodnim, więc z całą pewnością istotne wzmocnienie bezpieczeństwa Polski z tego punktu widzenia – czysto terytorialnego punktu widzenia.

Pamiętajmy, że Ukraina to ponad 600 tys. km kw., kraj dwa razy większy niż Polska, ogromny obszar, także również tej tzw. przestrzeni strategicznej, jak to mówią wojskowi. Natomiast pamiętajmy również o tym, że dzisiaj to jest bardzo silna armia. Bardzo silna nie tylko liczebnie jako jedna z większych armii NATO, ale jest to przede wszystkim armia bardzo silna ze względu na to, że posiada żołnierzy doświadczonych bojowo – żołnierzy, którzy zdobywają doświadczenie w niezwykle trudnych warunkach frontowych, bojowych. Obecnie codziennie. Więc to jest doświadczenie nie do przecenienia. I rzeczywiście wejście Ukrainy do Sojuszu Północnoatlantyckiego w tej – mam nadzieję – niedalekiej przyszłości, z całą pewnością będzie ogromnym wzmocnieniem potencjału militarnego, właśnie obronnościowego naszej wspólnoty bezpieczeństwa. Więc to, proszę Państwa, te podstawowe elementy, jeżeli chodzi o Ukrainę. Ja myślę, że w istocie – oczywiście – pewnie nasi koledzy z Ukrainy, nasi sąsiedzi chcieliby więcej, no ale dzisiaj to jest to, co NATO, co sojusznicy po długich negocjacjach i debatach, także z naszym udziałem, mogli zaoferować. I to są te najistotniejsze postanowienia, które na tym szczycie zostały podjęte.

Co jest najważniejsze, proszę Państwa, co wszyscy bardzo mocno podkreślali: NATO jest jednością, nie ma w NATO kwestii, które miałyby charakter głęboko sporny, żadne sprawy nie upadły na tym szczycie NATO. Jest więc jedność, jest solidarność, jest pełne wsparcie dla Ukrainy. Ten język jest niezwykle proukraiński, to jest język bardzo mocny, jasno i wyraźnie pokazujący, kto toczy wojnę, którą

nazwalibyśmy sprawiedliwą, czyli wojnę faktycznie obronną, a kto jest tutaj agresorem. Jasno mówi się: „Rosja bez żadnego powodu napadła na Ukrainę”. I to jest dzisiaj język, którego używa się w NATO i to także jest zmiana, która nastąpiła na przestrzeni ostatniego czasu.

*

Pytania od dziennikarzy do Prezydenta po przemówieniu:

Grzegorz Tkaczyk, Fakty TVN: Panie Prezydencie, chciałem dopytać już w kontekście tego, co Pan przed chwilą powiedział. Wiemy, że NATO wzmocni wschodnią flankę, wiemy o tym, że są plany wspólnych ćwiczeń i przypisania konkretnych oddziałów do obrony konkretnych terenów w poszczególnych krajach Sojuszu. Tak jak Pan powiedział, to są pierwsze takie plany od czasów zimnej wojny. Co tutaj możemy jeszcze bardziej konkretniej powiedzieć? Kto miałby nas bronić i ilu więcej kolejnych żołnierzy natowskich możemy się spodziewać w Polsce? Jak zwiększy się nasze bezpieczeństwo?

Na to mogę tylko konkretnie odpowiedzieć, że tam jest taka klauzula „NATO secret”.

A może jest jakaś klauzula taka odtajniana delikatnie?

Proszę mi uwierzyć – tyle, co mogłem na ten temat powiedzieć, tyle powiedziałem. Kto wie – może nawet więcej powiedziałem, niż powinienem powiedzieć. Bo szacunki, ile mniej więcej żołnierzy możemy się spodziewać w przypadku relokacji sił, to tutaj koledzy kiwają głowami, że to takie szacowanie jest tylko na dzisiaj. Bo – oczywiście – będzie to zależało od konkretnej sytuacji niebezpieczeństwa, która mogłaby wystąpić. I już wojskowi na bieżąco będą oceniali, jakie siły adekwatnie są potrzebne do tego, żeby je przenieść w tych bardzo krótkich – podkreślam! – terminach: 10 dni, 30 dni. To jest błyskawiczne przemieszczanie.

Natomiast praca nad tym w znaczeniu już takich bardzo mocnych wojskowych faktów, wskazania konkretnych jednostek, częściowo jest zrealizowana – tak jak powiedziałem – a częściowo jeszcze nie, ale jest w trakcie realizacji.

Panie Prezydencie, czy jeszcze możemy słowo o Radzie Bezpieczeństwa Narodowego? Czy Pan już podjął decyzję...

Tak, Rada będzie jutro o godz. 14.30. Ponieważ – jak Państwo wiecie – mamy jutro bardzo ważną wizytę i bardzo doniosłego gościa. Będzie u nas gościł Pan Prezydent Korei Południowej razem z Małżonką i całą delegacją. Prosto stąd, z Wilna, ze szczytu NATO, przyjeżdżają do nas z oficjalną wizytą państwową. W związku z powyższym właściwie wszystkie w tym kontekście obiekty, które są w gestii Prezydenta Rzeczypospolitej, są po prostu zajęte w związku z tą wizytą. Bo i Pałac Prezydencki, i Belweder też jest wykorzystany w części przez Pierwszą Damę, jeżeli chodzi o tę wizytę. W związku z powyższym poprosiłem

Pana Ministra Obrony Narodowej Mariusza Błaszczaka o udostępnienie sali w celu przeprowadzenia tego spotkania w szerokim spektrum sceny politycznej u nas, tak jak to zwykle do tej pory robiłem, żeby przekazać informacje właśnie ze szczytu NATO w tej bardziej zamkniętej formule, gdzie w związku z powyższym można trochę więcej powiedzieć.

I ponieważ był do tej pory konsensus, jeżeli chodzi o budowanie i wzmocnianie naszego bezpieczeństwa, więc nie mam żadnych wątpliwości, że jest zasadne, aby też tymi informacjami podzielić się z najważniejszymi politykami w Polsce, którzy decydują o polskich sprawach, chociażby poprzez głosowania w parlamencie. I to właśnie jutro się stanie.

Dominika Ćiości, TVP: Dzień dobry, Panie Prezydencie, chciałam zapytać o Ukrainę. W 2008 roku, kiedy Ukraina i Gruzja na szczycie w Bukareszcie nie dostały MAP, było to odebrane jako zdjęcie parasola ochronnego z tych dwóch krajów i właściwie Rosja to wykorzystała. Teraz w przypadku Ukrainy jest rezygnacja z MAP-u. Co to oznacza w praktyce? I drugie pytanie: na czym polegają te gwarancje bezpieczeństwa dla Ukrainy? Bardzo dziękuję.

To oznacza tyle, że bardzo istotny punkt proceduralny, który przewidywał cały szereg elementów, które musiały być wykonywane, uważa się za zrealizowany. Bo w gruncie rzeczy to tak można powiedzieć. Jeżeli Ukraina zostaje zwolniona z realizacji tego MAP, to oznacza, że po prostu Sojusz uznał, że nie ma co rozpisywać tej procedury dla Ukrainy, albowiem to już po prostu jest. Tworzenie tego w tym momencie byłoby swoistą sztucznością i tylko być może niepotrzebnie przedłużałoby czas.

Tutaj jeszcze jedna bardzo ważna uwaga: otóż nie wiem, czy Państwo na to zwróciliście uwagę, czy Państwo to pamiętacie, ale myśmy wspominali o tym, że proponowaliśmy – kiedy zorientowaliśmy się, że jednak uzyskanie tego formalnego zaproszenia do NATO dla Ukrainy nie będzie możliwe – aby przewidzieć dla Ukrainy i postanowić mniejszy krok proceduralny niż zaproszenie, a mianowicie procedurę taskingu, czyli oceny przez ministrów spraw zagranicznych państw NATO stanu przygotowania Ukrainy do wstąpienia do NATO. I to zostało zatwierdzone przez Sojusz. Więc to jest także ważna informacja. Że ministrowie spraw zagranicznych państw Sojuszu będą dokonywali tej oceny – to jest w konkluzjach szczytu. Więc to jest bardzo istotne postanowienie. Ono również, jeżeli chodzi o drogę do NATO, ma wymiar proceduralny, procedury już – można powiedzieć – przyjmowania do Sojuszu Północnoatlantyckiego.

A gwarancje bezpieczeństwa, Panie Prezydencie?

Proszę Państwa, gwarancje bezpieczeństwa to przede wszystkim jest to, że wszyscy się zobowiązali nadal do wspierania Ukrainy. Do wspierania Ukrainy militarnie, do przesyłania również pomocy wojskowej zgodnie z uzgodnieniami, do wsparcia, jeżeli chodzi o dostawy amunicji, do wsparcia, jeżeli chodzi o

wszelkie inne – w zależności, czym kto dysponuje – rodzaje uzbrojenia. To są te decyzje, które Sojusz podejmuje. I to możemy nazywać takimi gwarancjami bezpieczeństwa, że absolutnie jednoznaczna jest deklaracja Sojuszu, że dopóki Ukraina będzie atakowana przez Rosję, dopóki ta wojna będzie trwała, to NATO będzie cały czas wspierało Ukrainę. To padło jednoznacznie, wielokrotnie i tutaj co do tego nie ma żadnych wątpliwości.

Grzegorz Urbanek, Polsat News: Panie Prezydencie, ja bym chciał zapytać o Pana rozmowy ze stroną ukraińską już po tym, co usłyszeli Ukraińcy, o tych wszystkich gwarancjach, o których Pan powiedział, o tej perspektywie przystąpienia do NATO. Jak oni oceniają taką ofertę ze strony NATO? I jeszcze chciałbym zapytać o ten mechanizm szybkiej relokacji żołnierzy. Jaka jest perspektywa czasu? Kiedy ten mechanizm w pełni mógłby zacząć funkcjonować? Dziękuję.

To pytanie proszę zadać Prezydentowi Wołodomyrowi Zełenskiemu. Nie uzurpuję sobie tutaj prawa do tego, żeby w miejsce Prezydenta Ukrainy odpowiadać, czy Ukraina jest zadowolona, czy nie. Ja mogę powiedzieć tylko tyle: nie ma żadnego porównania – jakiegokolwiek porównania pomiędzy tym, co było w 2008 roku, a tym, co teraz. To jest kompletnie, zupełnie inna sytuacja pod absolutnie każdym względem.

I mówię to Państwu z pełną odpowiedzialnością, bo przecież byłem wtedy przy boku Prezydenta Lecha Kaczyńskiego i pamiętam tamten szczyt, pamiętam tamtą atmosferę, pamiętam relacje, które bezpośrednio Pan Prezydent z obrad szczytu nam przekazywał. Mogę Państwu powiedzieć tak: jest to zupełnie inna sytuacja, zupełnie inny język, którym dzisiaj rozmawia się o Ukrainie, i zupełnie inne traktowanie Ukrainy przez Sojusz Północnoatlantycki.

Natomiast proszę zrozumieć – nie da się dzisiaj przyjąć Ukrainy do Sojuszu na pełnych warunkach i ja mówię to Państwu z całą odpowiedzialnością również jako Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. Ponieważ gdyby dzisiaj Ukraina została przyjęta na pełnych warunkach, na pełnych prawach członkostwa do Sojuszu Północnoatlantyckiego, to należy zakładać, że tego samego albo następnego dnia wystąpiłaby o zastosowanie art. 5, czyli o kolektywną obronę. I gdyby Sojusz miał zachować się, tak jak powinien się zachować w takiej sytuacji, to musielibyśmy wysłać naszych żołnierzy na front. Tak jak wszystkie inne państwa Sojuszu. Taki jest fundament – z naszego punktu widzenia – Sojuszu Północnoatlantyckiego: najważniejsza gwarancja bezpieczeństwa. To dlatego jesteśmy w Sojuszu Północnoatlantyckim. Że on właśnie to gwarantuje. Gdybyśmy dzisiaj mieli dać tę gwarancję Ukrainie, polscy żołnierze musieliby jechać na front. Ja – jako Prezydent – takiej decyzji podjąć bym nie chciał.

Piotr Grzybowski, „Tygodnik Katolicki Niedziela”: Panie Prezydencie, odnosząc się do decyzji wysłania naszych wojsk specjalnych do zabezpieczenia ochrony szczytu NATO, do tego, co Pan powiedział o obronie na kierunku Bramy Brzeskiej. Czy Polska przewiduje wysłanie nowego kontyngentu wojskowego dla wsparcia Litwy?

Jesteśmy w trakcie rozmów ze stroną litewską. To są rozmowy, które toczą się już od dłuższego czasu. Wcześniej prowadziliśmy konsultacje z najwyższymi dowódcami wojskowymi. Z Panem Ministrem – tutaj – mieliśmy takie specjalne spotkanie u nas, w Biurze Bezpieczeństwa Narodowego, gdzie byli dowódcy. Szczegółowo rozważaliśmy z nimi. I tak, zakładamy, że 15 Dywizja mogłaby razem ze stroną litewską, z żołnierzami litewskimi odbyć takie bardzo poważne ćwiczenia. I w tych kategoriach rozważamy dzisiaj obecność polskich żołnierzy na Litwie.